

Sygn.akt III AUa 34/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SA Barbara Orechwa – Zawadzka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania G. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustanie ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 listopada 2017 r. sygn. akt V U 718/17

oddala apelację.

SSA Teresa Suchcicka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Barbara Orechwa - Zawadzka

Sygn. akt III AUa 34/18

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 4 lipca 2017 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 z późn. zm.) stwierdził ustanie rolniczego ubezpieczenia społecznego G. S. od 4 lipca 2017 r.

W odwołaniu od tej decyzji G. S. wniósł o jej zmianę i przywrócenie go do ubezpieczenia społecznego rolników.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że we właściwym czasie nie wpłynęło oświadczenie G. S., bądź zaświadczenie z właściwego urzędu skarbowego o tym, że za rok 2015 nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w art. 5a ust. 1 punkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 30 listopada 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że z dniem 4 lipca 2017 r. nie ustało ubezpieczenie społeczne rolników G. S..

Stosownie do treści art. 5a ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązany jest złożyć zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w ust. 1 punkt 5, do 31 maja każdego roku. G. S. jest osobą prowadzącą

pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. Przedmiotem sporu było to, czy złożył on w terminie oświadczenie o nie przekroczeniu kwoty podatku, o której mowa w art. 5a ust. 1 punkt 5. G. S. twierdził, że oświadczenie datowane na 12 maja 2016 r. sporządzone przez siebie przesłał we właściwym terminie do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Jednocześnie nie był w stanie stwierdzić, czy zrobił to przesyłką zwykłą czy przesyłką poleconą. Niewątpliwie postępowanie prowadzone przez organ rentowy wykazało, że poczta nie odnotowała takiej przesyłki, niemniej jednak Sąd Okręgowy stwierdził, że nie było możliwe odnotowanie przesyłki, jeśli była wysłana listem zwykłym. Dlatego też Sąd obowiązany był ocenić te dowody, które odwołujący zaoferował celem udowodnienia swoich twierdzeń. Z zeznań świadka, K. K., która od 2002 r. prowadzi sprawy związane z działalnością gospodarczą G. S., wynikało, że oświadczenie z 12 maja 2016 r. widziała jako te, które zostało złożone w segregatorze dotyczącym dokumentów z prowadzonej działalności gospodarczej przez odwołującego. Świadek nie miała wiedzy kiedy to oświadczenie zostało sporządzone i czy zostało wysłane, niemniej jednak bez wątpliwości zeznała, że oświadczenie spoczywało w segregatorze, z którym przyjechał do niej odwołujący, żeby w związku z wezwaniem KRUS odszukać jakiegokolwiek dokumenty, które świadczyłyby o tym czy dopełnił on obowiązku wynikającego z art. 5a ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd pierwszej instancji uznał, że twierdzenia odwołującego dotyczące tego, że oświadczenie wysłał we właściwym czasie, znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadka. Uznając, że odwołujący we właściwym czasie złożył oświadczenie za 2015 rok, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł rolniczy organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności:

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych i sprzecznych z materiałem dowodowym ustaleń, iż:
- G. S. złożył oświadczenie, że nie została przekroczona kwota należnego podatku za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w sytuacji, gdy do organu rentowego nie wpłynęło powyższe oświadczenie,
- zeznanie świadka, że to oświadczenie znajdowało się w dokumentacji podatkowej, stanowi podstawę do ustalenia, że G. S. wysłał oświadczenie we właściwym czasie tj. w maju 2016 r., w sytuacji, gdy świadek po raz pierwszy oświadczenie z 12 maja 2016 r. zobaczył w segregatorze w 2017 r.,
- uznanie przez sąd, że G. S. wysłał przesyłką oświadczenie sporządzone przez siebie i datowane na 12 maja 2016 r., gdy brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających, że doszło do takiego faktu,
- poprzez pominięcie dowodów znajdujących w aktach ubezpieczeniowych, tj. potwierdzenia, że w rejestrach przesyłek wpływających w Oddziale w B. i (...) w D. brak jest wpływu oświadczenia ubezpieczonego, stanowiące dowód, iż G. S. nie złożył oświadczenia z 12 maja 2016 r. do organu rentowego, a zatem nie mógł pozostać w ubezpieczeniu społecznym rolników;

II. naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 5a ust. 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez błędne niezastosowanie tego przepisu, mimo iż odwołujący nie złożył w terminie do 31 maja 2016 r. zaświadczenia albo oświadczenia, że nie została przekroczona kwota podatku za poprzedni rok kalendarzowy,

- art. 5a ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na tym, że Sąd I instancji błędnie przyjął, że warunkiem pozostania w ubezpieczeniu społecznym jest samo nadanie przesyłki zawierającej oświadczenie na poczcie, gdy przepis uzależnia pozostanie w ubezpieczeniu społecznym rolników od złożenia go w Kasie do 31 maja każdego roku podatkowego.

Mając na uwadze te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem Sąd pierwszej instancji dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych, znajdujących należyte i wystarczające oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak też właściwej oceny prawnej spornych okoliczności. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje więc na podzielenie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych i sprzecznych z materiałem dowodowym ustaleń faktycznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji nie naruszył również przepisów prawa materialnego. Zgodnie z treścią art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2528 zł (podlegającej corocznej waloryzacji na podstawie art. 5a ust. 8).

Zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w ust. 1 pkt 5, rolnik lub domownik obowiązany jest złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, chyba że ten rolnik lub domownik nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku podatkowym (art. 5a ust. 3). Zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w ust. 1 pkt 5, rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegający ubezpieczeniu, obowiązany jest także złożyć w Kasie do dnia 31 maja każdego roku podatkowego (art. 5a ust. 4). Niezłożenie zaświadczenia albo oświadczenia, o których mowa w ust. 4, lub niezachowanie terminu do złożenia tego zaświadczenia albo oświadczenia, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z dniem, do którego rolnik lub domownik obowiązany był złożyć zaświadczenie albo oświadczenie w Kasie, chyba że ten rolnik lub domownik zaprzestał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w sposób trwały lub okresowy przed upływem terminu na złożenie tego zaświadczenia albo oświadczenia (art. 5a ust. 6).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy stwierdził ustanie rolniczego ubezpieczenia społecznego G. S. od 4 lipca 2017 r. (tj. od daty wydania decyzji) z uwagi na to, że ubezpieczony nie przedstawił w terminie zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za rok 2015. Organ rentowy wskazał przy tym, że ubezpieczony stosownie oświadczenia składał w latach 2003 - 2014 i w roku 2016.

Bezsporne jest to, że w aktach organu rentowego brak było oświadczenia czy też zaświadczenia dotyczącego wysokości należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej odwołującego za rok 2015. Również w rejestrze przesyłek przychodzących do KRUS (zwykłych i poleconych) brak było dowodu, iż oświadczenie odwołującego zostało nadane w placówce pocztowej. Niewątpliwie natomiast G. S. w dniu 29 maja 2017 r. złożył w organie rentowym oświadczenie dotyczące roku 2016, z którego wynikało, że w tym roku nie przekroczył on kwoty granicznej podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej (k. 121 akt rentowych). W dniu 7 czerwca 2017 r. (k. 125 akt rentowych) G. S. przedłożył natomiast pisemne wyjaśnienie, iż w terminie złożył również przedmiotowe oświadczenie za rok 2015 i w swoich dokumentach posiada jego kopię, którą załączył do tego

pisma (oświadczenie z datą 12 maja 2016 r. – k. 126 akt rentowych). Nie udowodnił on natomiast samego faktu nadania tego dokumentu w placówce pocztowej, czy też złożenia go bezpośrednio w organie rentowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, pomimo tego, że w aktach rentowych brak było przedmiotowego oświadczenia za rok 2015, a także jakiegokolwiek dowodu jego doręczenia organowi rentowemu, to organ rentowy nie miał podstaw do wydania zaskarżonej decyzji o wyłączeniu odwołującego z rolniczego ubezpieczenia społecznego od 4 lipca 2017 r. choćby ze względu na to, że odwołujący za rok 2016 bezspornie wywiązał się z obowiązku wskazanego w ww. przepisach, tj. do dnia 31 maja 2017 r. złożył oświadczenie za rok 2016 (k. 121 akt rentowych). Z powołanych wyżej przepisów wynika natomiast, że na skutek niedochowania obowiązku złożenia stosownego oświadczenia/zaświadczenia organ rentowy może stwierdzić ustanie ubezpieczenia rolniczego z dniem, do którego rolnik lub domownik obowiązany był złożyć zaświadczenie albo oświadczenie w Kasie. Zatem, w przedmiotowej sprawie organ rentowy wydał decyzję rok po ustaniu obowiązku za rok 2015 i wyłączył odwołującego z rolniczego ubezpieczenia społecznego za okres, w którym niewątpliwie wywiązał się on z tego obowiązku. KRUS przez rok od upływu terminu do złożenia oświadczenia za rok 2015 (31 maja 2016 r.) nie podjął żadnych czynności w zakresie kontroli składanych dokumentów i weryfikacji tego, czy odwołujący złożył oświadczenie za rok 2015. Postępowanie wyjaśniające, które skutkowało wydaniem zaskarżonej obecnie decyzji organ rentowy rozpoczął natomiast dopiero po roku od upływu ww. terminu. W ocenie Sądu, nie było podstaw do wyłączenia G. S. z ubezpieczenia rolniczego od 4 lipca 2017 r. Takie postępowanie organu rentowego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, narusza zasadę pogłębiania zaufania obywateli do organów administracji publicznej wyrażoną w art. 8 k.p.a., bowiem odwołujący przez rok był przeświadczony o tym, że jego ubezpieczenie nie ustało. Ponadto, jak wskazał sam organ rentowy w apelacji, nadanie przesyłki na pocztę, w przypadku jej zaginięcia, może stanowić zgodnie z art. 5a ust. 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, podstawę do przywrócenia na wniosek zainteresowanego rolnika terminu do złożenia oświadczenia o nie przekroczeniu kwoty należnego podatku za poprzedni rok podatkowy od przychodu z pozarolniczej działalności z tego powodu, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych. Odwołujący nie mógł jednak złożyć takiego wniosku, gdyż nie uzyskał od organu rentowego informacji o tym, że oświadczenie nie zostało złożone.

Co więcej, wprawdzie odwołujący w toku postępowania wyjaśniającego nie przedłożył organowi rentowemu żadnego dowodu potwierdzającego nadanie w placówce pocztowej bądź złożenie bezpośrednio organowi rentowemu przedmiotowego oświadczenia za rok 2015, jednak po upływie ponad roku od terminu do jego złożenia nie można od niego oczekiwać, że będzie przechowywać tego typu dowód, czego nie wymagają żadne przepisy prawa.

W celu wyjaśnienia spornej okoliczności dotyczącej nadania przez odwołującego na pocztę przesyłki zawierającej oświadczenie o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za rok 2015, Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z zeznań świadka K. K., prowadzącej księgowość odwołującego od 2002 r. oraz z zeznań odwołującego w charakterze strony. Zeznania świadka co prawda nie potwierdziły wprost faktu nadania w placówce pocztowej bądź doręczenia organowi rentowemu przesyłki z przedmiotowym oświadczeniem (świadek nie miała wiedzy na ten temat, gdyż takie oświadczenia odwołujący zawsze składał osobiście), jednak zeznania te potwierdziły, że oświadczenie z 12 maja 2016 r. znajdowało się w dokumentacji z biura księgowego, która po zakończeniu danego roku była zwracana odwołującemu (k. 24-25). Również z zeznań G. S. wynikało, że pracownice biura księgowego odnalazły na jego prośbę oświadczenie w jego dokumentach księgowych. W świetle zeznań odwołującego oświadczenie wysłał on w maju 2016 r. listem zwykłym do organu rentowego (k. 26).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zeznania odwołującego i świadka zasługują na podzielenie, są bowiem logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają. Wynika z nich, że odwołujący, po wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez organ rentowy, poszukiwał oświadczenia, które przesłał do organu rentowego w celu wykazania wysokości podatku dochodowego z pozarolniczej działalności gospodarczej za rok 2015 i pracownice biura księgowego odnalazły w jego dokumentach księgowych oświadczenie z 12 maja 2016 r. Z uwagi na prawdziwość tych twierdzeń, zdaniem Sądu należy również uznać za prawdziwe twierdzenia odwołującego, iż w przepisany termin nadał on listem zwykłym oświadczenie za rok 2015 do organu rentowego, za pomocą operatora pocztowego. W ocenie Sądu brak jest podstaw do zanegowania wiarygodności zeznań odwołującego, pomimo braku dowodu nadania przesyłki. Jeżeli bowiem przesyłka ta została nadana listem zwykłym, to wówczas potwierdzenie nie zostało sporządzane. Za przyjęciem stanowiska

prezentowanego przez odwołującego przemawia również to, że od 2002 r. podlega on rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu, pozostając jednocześnie osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą i niewątpliwie w latach 2003-2014 i w roku 2016 wywiązywał się należycie z obowiązku informowania organu rentowego zgodnie z art. 5a ust. 3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Niewątpliwie zatem był on świadomy terminu, w którym musi złożyć oświadczenie oraz konsekwencji jego niedotrzymania. Z wiarygodnych zeznań odwołującego wynika, że wywiązał się on z tego obowiązku również za rok 2015.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał, iż słusznie ocenił Sąd pierwszej instancji, na podstawie całokształtu okoliczności niniejszej sprawy oraz wszystkich zgromadzonych dowodów, w tym zeznań wnioskodawcy i świadka, że G. S. spełnia warunki do pozostania w ubezpieczeniu społecznym rolników.

Mając to na uwadze Sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Teresa Suchcicka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Barbara Orechwa-Zawadzka